

uploads/DOCUMENTS/cours%20en%20ligne/4-An%20Introduction%20to%20ESP%20LAMRI.pdf

7. Morska, L. I. (2006). Theoretico-methodychni osnovy rozrobky ta zastosuvania compjuternogo pedagogichnogo testu. Ternopil: Aston, 160.

8. Chechel, Ye. H., Chechel, N. P. (2011). English for higher education art institutions. Vinnitsa: Nova knyha, 456.

9. Shpak, V. K. (2001). Anglijska mova dlia povsiakdennogo spilkuvannia. Kyiv: Vyshcha Shkola, 152.

10. Metodologichni zasady lingvodidactyky. Available at: <http://udnz15.org/metodologichni>

11. Goncharenko, S. U. (1997). Ukrajinskyj pedagogichnij slovnyk. Kyiv: Libid, 376.

12. Andrejev, V. I. (1996). Pedagogika tvorcheskogo samorazvitija. Innovatsionnyj kurs. Kazan: Izdat-vo Kazanskogo Un-ta, 556.

13. Fitsula, M. M. (2000). Pedagogy. Kyiv: Publishing Center "Academy", 544.

14. Nikolajev, S. U. (Ed.) (2003). Zagalnoevropeiski Rekomendatsiji z movnoji osvity: vyvchenia, vykladania, otsiniuvania. Kyiv: Lenvit, 273.

15. Levytskyy, A. E., Naberezhnyeva, T. E., Povoroznyuk, R. V. et. al.; Levytskyy, A. E. (Ed.) (2013). Communicativni Strategiji. Kyiv: Vydav.-polihraf. tsentr "Kyiv University", 559.

Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Староста В. І.
Дата надходження рукопису 16.11.2016

Костюк Мирослава Павлівна, викладач, кафедра культури та соціально-гуманітарних дисциплін, Закарпатська Академія Мистецтв, вул. Минайська, 38/80, м. Ужгород, Україна, 88015
E-mail: yda251@mail.ru, myroslavakostiuk@gmail.com

УДК 377:61: 174

DOI: 10.15587/2519-4984.2016.88006

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

© Т. О. Закусилова

Охарактеризовано особливості актуалізації професійних цінностей майбутніх медичних сестер як складника їхнього професіоналізму. Висвітлено наукові погляди на професіоналізм і професійні цінності фахівців. Розкрито значення професійних цінностей у структурі професіоналізму медичної сестри. Визначено заходи, що сприяють актуалізації професійних цінностей майбутніх медичних сестер як складника їхнього професіоналізму

Ключові слова: деонтологія, культура, майбутня медична сестра, професійна підготовка, професіоналізм, формування, цінності

Scientific views on professionalism and professional values of the specialists were elucidated. The importance of professional values in the structure of nurses' professionalism was considered. It was noted, that the specificity of nurse's professional activity needs the strict observance of ethical norms and rules, prohibitions and limitations that is conditioned by the professional feature – the permanent intervention in spiritual and biological life of other people.

It was established, that the effective method of formation of professional values of the future specialist of nurse work is the nurse tutorship that is realized through the love to the nurse profession. The great importance in the context of formation of professional values of future nurses was gained by the spreading of foremost experience of training of students of the department "Nurse work"; discussions, competitions in the nurse mastership. The features of actualization of professional values of future nurses as a component of their professionalism were characterized. The approaches that favor actualization of professional values of the future specialists of the nurse work, especially the use of innovative pedagogical technologies, were determined

Keywords: deontology, culture, future nurse, professional training, professionalism, formation, values

1. Вступ

В умовах розбудови громадянського суспільства зростає потреба в новій генерації медичних працівників з високим рівнем професійної культури, що вимагає формування у майбутніх медичних сестер системи професійних цінностей як складників медсестринського професіоналізму. Професіоналізм медичних сестер і в епоху технологізації залишається важливим моральним фактором професійної співпраці з лікарем та взаємо-

розуміння з колегами й пацієнтами, що підкреслює актуальність порушеної проблеми.

2. Літературний огляд

Проблемі професійної підготовки майбутніх медичних сестер присвятили наукові розвідки Н. Андрєєва [1], Н. Касевич [2], А. Стрельникова [3], З. Шарлович [4] та ін. Професійні цінності в контексті професіоналізму фахівців, зокрема медичних сестер, досліджували О. Андрійчук [5], Т. Корольова [6],

К. Куренкова [7] та інші вчені. Як зазначає А. Стрельникова, медичні освітні установи намагаються забезпечити якісну підготовку фахівців на основі позицій взаємодії усіх учасників даного діяльнісного процесу [3].

На думку З. Шарлович, професіоналізм медичних сестер передбачає спроможність виконувати специфічні професійні завдання обстеження, маніпуляційної техніки, призначень лікаря, спостереження і догляд за хворими, що забезпечує результативність медсестринського процесу [4].

У педагогіці професіоналізм визначається як «сукупність знань, навичок поведінки та дій, що свідчать про професійну підготовку, навченість, придатність людини до виконання професійних функцій; сформована в процесі навчання та практичної діяльності готовність до компетентного виконання функціональних обов'язків, які оплачуються; рівень майстерності у професійній діяльності, що відповідає рівню складності роботи» [8].

На думку психолога Є. Климова, професіоналізм необхідно розглядати не просто як якийсь високий рівень знань, умінь і результатів людини в певній сфері діяльності, а як певну системну організацію її свідомості, психіки [9].

Професійні цінності медичної сестри визначено як сукупність певних когнітивних утворень (уявлень, понять, ідей, переконань, ідеалів, заборон), що зумовлюють специфіку функціонування її емоційно-вольової сфери й виявлення певного ставлення до своїх професійних обов'язків, а також виступають регулятором здійснення нею професійної діяльності [7].

Проте, незважаючи на наявність низки наукових досліджень, присвячених формуванню професіоналізму фахівців сестринської справи, проблема актуалізації професійних цінностей медичних сестер в процесі професійної підготовки наразі потребує додаткового висвітлення.

3. Мета і завдання дослідження

Мета дослідження – охарактеризувати особливості актуалізації професійних цінностей майбутніх медичних сестер як складника їхнього професіоналізму.

Для досягнення поставленої мети були вирішені наступні задачі:

- висвітлити наукові погляди на професіоналізм і професійні цінності;
- розкрити значення професійних цінностей у структурі професіоналізму медичної сестри;
- визначити заходи, що сприяють актуалізації професійних цінностей майбутніх медичних сестер.

4. Професійні цінності у структурі професіоналізму медичної сестри

Сучасний соціум потребує освічених, компетентних, гуманних, толерантних медичних сестер з високим рівнем деонтологічної культури й духовності, з глибокою усвідомленістю професійних цінностей, здатних глибоко усвідомлювати відповідальність перед законом та власним сумлінням за свою діяльність, сприяти збереженню здоров'я нації.

Професія майбутнього медичного працівника ставить жорсткі етичні вимоги до його особистості. Специфіка професійної діяльності вимагає від нього суворого дотримання етичних норм і правил, заборон та обмежень, що зумовлено особливістю професії, а саме постійним втручанням в духовне та біологічне життя інших людей. Відтак і навчання майбутнього медичного працівника вимагає не тільки оволодіння суто професійними навичками, але й виховання та формування культури особистості. У професійній культурі медичного працівника такі елементи загальної культури як володіння нормами етики, моралі, вміння спілкуватися відіграють найважливішу роль [6].

На думку С. Гончаренка, культура – це рівень освіченості, вихованості людини, рівень володіння певною галуззю знань або діяльністю [10].

Професійну культуру медичної сестри розглядаємо як сукупність матеріальних (як фізичні об'єкти, створені у результаті діяльності людини, так і природні об'єкти, що використовуються людьми), духовних цінностей (існують у свідомості людини та підтримуються спілкуванням – знання, навички, мова, традиції тощо) та способів діяльності у контексті особистісного становлення людини, які відображають історично досягнутий рівень розвитку людини й суспільства в цілому та втілюються в результатах продуктивної діяльності. Відтак, основою культури особистості є загальнолюдські цілі та цінності, а також способи їх сприйняття та досягнення.

Основа професійної культури – гуманістичне спрямування особистості [5], що передбачає добровільність, власну ініціативу та творчість, прагнення до саморегуляції своїх професійних знань, а також спрямованість викладачів медичного коледжу на виявлення у студентів стійкого інтересу до формування складників професіоналізму медичної сестри.

Формування професійної культури майбутнього медичного працівника – це складний багатоаспектний процес формування світоглядних і спеціальних знань, якостей, умінь, навичок, відчуттів, моральних принципів, норм поведінки, ціннісних орієнтацій особистості, які виявляються в її професійній діяльності і забезпечують її вищу ефективність.

Визначальною рисою професійної діяльності медичного працівника, як зазначає М. Касевич, є чуйність до пацієнта – щире намагання полегшити його страждання, втішити й підбадьорити при погіршенні самопочуття або в разі важкого перебігу захворювання [2].

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (стаття 4) вказує на основні принципи охорони здоров'я: гуманістичну спрямованість, забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей над класовими, національними, груповими або індивідуальними інтересами, підвищений медико-соціальний захист найбільш вразливих верств населення.

Актуальність гуманістичних цінностей у сфері медицини зумовлюється загальною спрямованістю професійної діяльності медика на людину, збереження її здоров'я, а нерідко й життя. Тому завданням для викладачів медичних навчальних закладів є залучен-

ня студентів до гуманістичних цінностей, переведення їх на рівень провідних індивідуальних орієнтирів, реальних регуляторів фахової діяльності майбутньої медичної сестри.

Медсестринський професіоналізм – це гармонійне поєднання високого рівня професійної компетентності та фахових умінь і практичних навичок, культури спілкування, системи професійних цінностей.

Успішність формування професійних цінностей людини більшою мірою залежить від її мотиваційної сфери (потреб, інтересів, позитивного ставлення до професійної діяльності, сформованості переконання про те, що визначені професійні цінності є дійсно гідним ідеалом, зразком для наслідування тощо).

Медична сестра сьогодні – це висококваліфікований фахівець, здатний виконувати лікувально-профілактичні завдання, розробляти план заходів із реалізації сестринської допомоги, оцінки ефективності надання допомоги, здатний організувати заходи з надання невідкладної долікарської допомоги, профілактики захворювань. Завданням її є зменшення важких і неадекватних реакцій, створення у пацієнта розумного ставлення до хвороби, що забезпечить найкраще виконання лікувального режиму [1].

Необхідні для результативної роботи медичної сестри професійні цінності складають цілісну систему, яка включає:

- 1) базові професійні цінності, що забезпечують загальну соціальну спрямованість особистості медика;
- 2) соціально-регламентувальні цінності, що регламентують взаємовідносини медичної сестри з пацієнтами та їхніми рідними;
- 3) колегіально-регулювальні цінності, які регламентують взаємовідносини медсестри з колегами по роботі;
- 4) особистісно-рефлексивні цінності, котрі зумовлюють ставлення медсестри до себе як до фахівця медичної справи [7]

Перспективним у реалізації процесу формування професійних цінностей майбутніх медичних сестер є впровадження спецкурсу «Основи професіоналізму фахівця сестринської справи»; семінарів: «Духовність медичної сестри», «Сестринська педагогіка як основа навчання пацієнта», «Вічні цінності як орієнтир моральної поведінки медичного працівника», «Духовні цінності в структурі професіоналізму медичної сестри», «Майстерність спілкування медсестри», «Професійна етика та сестринська деонтологія».

Доцільно проводити наукові читання для студентів, як от: «Діяльність Флоренс Найтінгейл», «Сестри милосердя України», «Історія розвитку медсестринства в Україні» тощо.

5. Результати дослідження

У процесі дослідження з'ясовано, що дієвим засобом формування професійних цінностей майбутніх фахівців сестринської справи, окрім вивчення фахових дисциплін та дисциплін гуманітарного циклу, є медсестринське наставництво, яке відбувається через любов до професії медичної сестри. Тому можна запропонувати проведення у медичних коледжах конкурсу «Кращий за фахом», метою якого є: підви-

щення престижу професії медичної сестри; подальше вдосконалення системи роботи з обдарованою молоддю, формування творчої та наукової медичної еліти; підвищення рівня професійної підготовки студентів відділення «Сестринська справа».

Надзвичайно важливе значення в контексті формування професійних цінностей майбутніх медичних сестер має поширення передового досвіду підготовки студентів відділення «Сестринська справа»; проведення диспуту «Медична сестра: професія чи покликання?».

6. Висновки

Отже, основними критеріями сформованості професійних цінностей майбутньої медичної сестри вважаємо такі:

- усвідомлення основних понять з курсів «основи медсестринства», «Громадське здоров'я і громадське медсестринство», «Медсестринська етика та деонтологія»; сутність понять «професіоналізм медичної сестри», «медсестринська майстерність», «професійне натхнення»;
- оволодіння практичними навичками, необхідними для професійної діяльності фахівців сестринської справи;
- сформованість почуття високої відповідальності й усвідомленої готовності до виконання професійних функцій та обов'язків;
- сформованість умінь чітко і вправно виконувати функції, типові завдання професійної діяльності;
- дотримуватися всіх приписів лікаря; толерантно співпрацювати з пацієнтами; орієнтуватися у виборі методів і шляхів збагачення досвіду професійної майстерності медичної сестри;
- знаходити натхнення для ефективної професійної діяльності – на основі внутрішніх чинників (відчуття професійного призначення, прагнення до безперервного саморозвитку).

У процесі підготовки майбутніх фахівців сестринської справи надзвичайно важливим є пошук нових шляхів формування професіоналізму майбутніх медичних сестер, зокрема засобами інноваційних педагогічних технологій, що відкриває перспективи для нових досліджень.

Література

1. Андреева, Н. В. Какой должна быть медсестра? [Текст] / Н. В. Андреева // Сестринское дело. – 2005. – № 5. – С. 18–20.
2. Касевич, Н. М. Медсестринська етика і деонтологія [Текст]: підручник / Н. М. Касевич. – К.: Медицина, 2013. – 200 с.
3. Стрельникова, А. Н. Зачем медсестре самооценка [Текст] / А. Н. Стрельникова // Медсестра. – 2000. – № 1. – С. 42–43.
4. Шарлович, З. П. Теоретичні засади формування професійно-педагогічної компетентності медичних сестер сімейної медицини як провідної умови медсестринської діяльності [Текст] / З. П. Шарлович // Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. – 2010. – № 53. – С. 199–202. – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/4623/1/vip_53_39.pdf
5. Андрійчук, О. Я. Виховання гуманності у студентів медичного коледжу в процесі фахової підготовки

[Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / О. Я. Андрійчук. – К., 2003. – 19 с.

6. Корольова, Т. В. Визначення компонентів фахової культури майбутніх спеціалістів [Текст]: зб. наук. пр. / Т. В. Корольова // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2012. – № 12. – С. 66–71.

7. Куренкова, К. М. Формування професійних цінностей майбутніх медичних сестер у процесі фахової підготовки [Текст]: дис. ... канд. пед. наук / К. М. Куренкова. – Х., 2009. – 253 с.

8. Енциклопедія освіти [Текст] / ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком інтер, 2008. – 1040 с.

9. Климов, Е. А. Психология профессионального самоопределения [Текст] / Е. А. Климов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 512 с.

10. Гончаренко, С. Український педагогічний словник [Текст] / С. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. – 375 с.

References

1. Andreeva, N. V. (2005). Kakoy dolzhna byt medsestra? Sestrinskoe delo, 5, 18–20.

2. Kasevych, N. M. (2013). Medsestrynska etyka i deontologhiia. Kyiv: Medicina, 200.

3. Strelnikova, A. N. (2000). Zchem medsestre samootsenka. Medsestra, 1, 42–43.

4. Sharlovich, Z. P. (2010). Teoretichni zasady formuvannia profesijno-pedagogichnoi kompetentnosti medichnih sester simejnoi medicini jak providnoi umovi medsestrins'koi dijal'nosti. Visnik Zhitomir'skogo derzhavnogo universitetu. Pedagogichni nauki, 53, 199–202. Available at: http://eprints.zu.edu.ua/4623/1/vip_53_39.pdf

5. Andriichuk, O. Ya. (2003). Vychovannia humannosti u studentiv medychnoho koledzhu v protsesi fakhovoi pidhotovky. Kyiv, 19.

6. Korolova, T. V. (2012). Vyznachennia komponentiv fakhovoi kultury maibutnikh spetsialistiv. Pedagogichna osvita: teoriia i praktyka, 12, 66–71.

7. Kurenkova, K. M. (2009). Formuvannia profesiynykh tsinnosti maibutnikh medychnykh sester u protsesi fakhovoi pidhotovky. Kharkiv, 253.

8. Kremen, V. G. (Ed.) (2008). Entsyklopediia osvity. Kyiv: Jurinkom inter, 1040.

9. Klimov, Ye. A. (1996). Psikhologiya professional'nogo samoopredeleniya. Rostov-na-Donu: Feniks, 512.

10. Honcharenko, S. U. (1997). Ukrainskyi pedagogichnyi slovnyk. Kyiv: Libid, 375.

Рекомендовано до публікації, д-р пед. наук Дяченко М. Д.
Дата надходження рукопису 11.11.2016

Закусилова Тетяна Олександрівна, викладач, Медичний коледж Запорізького державного медичного університету, вул. Космічна, 2 в, м. Запоріжжя, Україна, 69027
E-mail: zakusilovatatyana@ukr.net

УДК 378.147

DOI: 10.15587/2519-4984.2016.87998

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У США: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ

© К. М. Скиба

У статті розглядаються та аналізуються організаційно-педагогічні особливості навчання майбутніх перекладачів у вищих навчальних закладах США. Серед навчальних програм підготовки перекладачів переважають магістерські програми з усного і письмового перекладу та галузевого перекладу. Поширеними формами навчання є лекції та заняття-дискусії. Під час навчання перекладачів широко застосовуються педагогічні методи обговорення, моделювання та занурення, використовуються новітні інформаційні технології. Студенти мають можливість навчатись дистанційно, проходити он-лайн курси
Ключові слова: перекладач, США, організаційно-педагогічні особливості, навчальна програма, форма навчання, метод навчання

In the article the organizational and pedagogical features of future translator and interpreter training in the US higher educational institutions have been researched. Educational programs in translation and interpretation are well represented in all states of the country and differ from each other due to the autonomy and independence of educational institutions in developing the training programs. The MA in Translation and Interpretation programs together with the master degree programs in field translation or interpretation prevail in the US colleges and universities. Lectures and class discussion are among the common forms of training. Teaching methods such as: discussion, simulation and immersion are widely used in the process of translator/interpreter training. Students are usually involved in the translation project activities. Training activities mostly include the assignments focused on the translation process, text analysis, development of thoughtful reading skills, formation of text corpora, and development of interpretation strategies according to the ethical code of conduct. The latest computer and information technology are usually used as the instruments both in the learning and teaching processes. The US students have wide choice of online and distance courses

Keywords: translator; interpreter; the USA; organizational and pedagogical features; training program; form of learning; teaching method